Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul (Centru) (jud. Octavian Dvornic)
Dosarul nr. 2r-1057/23 (2-23006410-02-25r-23032023)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chişinău
D E C I Z I E

18 aprilie 2023 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii de Apel Chişinău

Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecătorul Budăi Nelea
Judecătorii Dașchevici Grigore și Bostan Angela

A judecat în ordinea art. 426 Cod de procedură civilă, fără citarea părţilor, recursul declarat de executorul judecătoresc Stoian Grigore împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul (Centru) din 23 ianuarie 2023, adoptată la demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore, privind aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni în privința debitorului Mafteuța Iurie.

Audiind raportul judecătorului Bostan A., în baza materialelor cauzei şi argumentelor recursului, Completul judiciar,

c o n s t a t ă :

Obiectul acţiunii, circumstanţele cauzei.

La data de 12 ianuarie 2023, executorul judecătoresc Stoian Grigore, a înaintat în judecată un demers privind aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de șase luni în privința debitorului Mafteuța Iurie an. *****, pe motiv că acesta nu execută documentul executoriu nr.2-1037/2019 din 15.07.2020.

În motivarea demersului a indicat că, în cadrul Biroului Executorului Judecătoresc Stoian Grigore, se află spre executare documentul executoriu nr. 2-1037/2019 din 15.07.2020 emis de către Judecătoria Criuleni sediul Central privind încasarea de la Mafteuța Iurie în beneficiul lui Munteanu Alexandru datoria în mărime de 23 216,82 lei.

Executorul judecătoresc susține că prin încheierea nr.176-11594/21 a fost primit spre executare documentul executoriu sus-menționat, s-a intentat procedura de executare și numite în condițiile art. 62 cod de executare procedura de conciliere a părților, la care debitorul fiind somat legal nu s-a prezentat.

În urma interpelărilor făcute în adresa instituțiilor de stat deținătorilor de registre nu a fost depistat și stabilit locul aflării bunurilor debitorului.

Menționează că, verificând baza de date ACCES s-a constatat că debitorul traversează frontiera de stat iar obligațiile prevăzute în procedura de executare nu le onorează.

Remarcă faptul că, în adresa debitorului au fost expediate un șir de scrisori prin care a fost somat în repetate rânduri de a se prezenta la birou în vederea onorării obligațiilor asumate. Odată cu înaintarea documentului executoriu spre executare silită, de către executorul judecătoresc au fost întreprinse un șir de acțiuni în vederea executării documentului executoriu. Pe toată perioada procedurii de executare debitorul intenționat a tergiversat executarea hotărârii de judecată.

Luând în considerație că suma debitorială este considerabilă și până la momentul de față nu este achitată, iar debitorul ignoră în continuare cerințele legale de a se prezenta, această situație face imposibilă executarea hotărârii judecătorești, ținând cont că acesta a fost informat despre acțiunile întreprinse, fapt confirmat prin anexele prezentate la demers, motivul necesității prezentării acestuia la biroul executorului judecătoresc îl servește necesitatea întocmirii actelor de executare silită în prezența debitorului, or legea prevede expres că la întreprinderea acțiunilor de executare silită prezența debitorului este obligatorie.

Relevă că, între debitor și creditor nu a fost încheiată o tranzacție de împăcare și nici nu i-a fost acordat un grafic de achitare, solicitând întreprinderea tuturor măsurilor în scopul încasării datoriei. Astfel, ținând cont de faptul că debitorul este obligat să execute hotărârea de judecată întocmai și la timp fără întârzieri nejustificate, executorul Judecătoresc Stoian Grigore constată faptul eschivării de la executarea hotărârii de judecată a debitorului.

Solicită aplicarea interdicţiei de părăsire a hotarelor ţării pe un termen de 6 luni pe numele debitorului Mafteuța Iurie.

Soluția instanței de fond ce constituie obiect al recursului

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul (Centru) din 23 ianuarie 2023, demersul executorului judecătoresc Grigore Stoian cu privire la aplicarea interdicției de părăsire a hotarelor țării pe un termen de 6 luni pe numele debitorului Mafteuța Iurie, s-a respins ca neîntemeiat.

Argumentele recurentului vis-a-vis de pretinsele încălcări.

Invocînd ilegalitatea încheierii instanţei de fond, la 28 februarie 2023, executorul judecătoresc Stoian Grigore a înaintat recurs asupra încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul (Centru) din 23 ianuarie 2023.

În susţinerea argumentelor sale, recurentul a reiterat circumstanțele de fapt și de drept indicate în demersul înaintat, menționînd că prima instanță nu a efectuat o analiză a probelor administrate.

Solicită admiterea recursului, casarea încheierii primei instanțe, soluționarea prin decizie a problemei în fond, cu admiterea demersului în modul în care a fost formulat.

Argumentele intimaților vis-a-vis de pretinsele încălcări.

Intimatul Mafteuța Iurie, fiind înștiinţat legal despre judecarea recursului şi obligativitatea prezentării în adresa instanţei a referinţei la cererea de recurs înaintată de executorul judecătoresc Stoian Grigore nu a prezentat referința, motiv pentru care recursul va fi examinat în baza probelor anexate la materialele cauzei.

Verificarea termenului de declarare a recursului.

***Potrivit prevederilor art.425 CPC**, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Colegiul Civil a constată că încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul (Centru) din 23 ianuarie 2023 a fost comunicată executorului judecătoresc Stoian Grigore la data de 27 februarie 2023.

Cererea de recurs a fost depusă la 28 februarie 2023.

Raportînd normele legale precitate la circumstanţele speţei, Colegiul Civil consideră că, recursul declarat de executorul judecătoresc Stoian Grigore a fost depus în interiorul termenului legal de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Aprecierea instanţei de recurs a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil situaţiei litigioase:

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, în coraport cu cadrul legal aplicabil raportului juridic litigios, Colegiul consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

***În conformitate cu prevederile alin. (3) art. 426 CPC al RM,** recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.*

***Potrivit art. 427 lit. a) CPC al RM,** instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea.*

***Conform art. 428 CPC al RM,** (1) Decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămîne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii. (2) Copia deciziei se remite părţilor în termen de 5 zile de la data emiterii.*

Materialele cauzei denotă faptul că, în procesura de executare silită a executorului judecătoresc Stoian Grigore se află documentul executoriu nr. 2-1037/2019 din 15.07.2020 emis de către Judecătoria Criuleni sediul Central privind încasarea de la Mafteuța Iurie în beneficiul lui Munteanu Alexandru datoria în mărime de 23 216,82 lei.

Potrivit încheierii nr. 176-11594/21 a fost intentată procedura de executare. În procesul executării documentului executoriu nominalizat conform încheierii nr. 176-11594/21 de către executorul judecătoresc au fost întreprinse măsuri asiguratorii în partea ce vizează obligarea Serviciului Vamal, Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, Departamentului de înregistrare și licențiere a unităților de drept, să furnizeze informații cu privire la debitorul Mafteuța Iurie.

Totodată, prin încheierea nr. 176-11594/21 s-au interpelat instituțiile bancare pentru a constata dacă debitorul dispune de conturi bancare însă prin răspunsurile parvenite de la băncile comerciale s-a constatat că debitorul nu dispune de conturi bancare.

Astfel, din momentul primirii spre executare a documentului executoriu și până în momentul de față, reieșind din materialele anexate la demers, debitorul nu a achitat datoria, conform documentului executoriu nr. 2-1037/2019 din 15.07.2020 emis de către Judecătoria Criuleni sediul Central.

La data de 12 ianuarie 2023, executorul judecătoresc Stoian Grigore, a înaintat în judecată un demers privind aplicarea interdicției de părăsire a țării pe un termen de șase luni în privința debitorului Mafteuța Iurie an. *****, pe motiv că acesta nu execută documentul executoriu nr.2-1037/2019 din 15.07.2020.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul (Centru) din 23 ianuarie 2023, demersul executorului judecătoresc Grigore Stoian cu privire la aplicarea interdicției de părăsire a hotarelor țării pe un termen de 6 luni pe numele debitorului Mafteuța Iurie, s-a respins ca neîntemeiat.

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău apreciază ca fiind întemeiat actul judecătoresc menționat din considerentele ce succed.

În conformitate cu dispozițiile art. 22 alin. (1) lit. x) Cod de executare, *executorul judecătoresc este în drept: să solicite instanţei judecătoreşti, la cererea creditorului, aplicarea faţă de debitor a interdicţiei de a părăsi ţara* ***în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărîrii judecătoreşti.***

Completul judiciar menționează că, instituirea interdicției temporare de plecare a debitorului peste hotarele țării nu reprezintă o sancțiune pentru neexecutarea documentului executoriu, ci constituie o măsura legală chemată să producă efecte pentru cazul în care deplasarea peste hotarele țării a debitorului, ar crea impedimente sau chiar ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărîrii judecătoreşti.

În accepțiunea prevederilor art. 64 alin. (1) Cod de executare, *interdicţia de a părăsi ţara în cel mult 6 luni se aplică de către judecător, la demersul executorului judecătoresc, doar atunci cînd prezenţa debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu şi doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menţinerii acestei interdicţii. Încheierea instanţei de judecată se execută imediat, însă poate fi atacată cu recurs. Demersul executorului judecătoresc privind interdicţia de a părăsi ţara se examinează pe baza materialelor anexate la demers, fără participarea părţilor. Instanţa care examinează demersul poate dispune citarea participanţilor la proces şi a executorului judecătoresc pentru a se pronunţa cu privire la temeiurile invocate în demers.*

Completul judiciar o dată în plus atenționează, inclusiv executorul judecătoresc Stoian G., reinterând că interdicţia de a părăsi ţara, prevăzută de art.64 din Codul de executare, constituie o măsură excepţională, fiind instituită nu ca sancțiune, ci pentru asigurarea executării documentului executoriu. Aceasta se aplică doar după ce au fost efectuate măsurile prevăzute de art.63 alin.(1) din Codul de executare. După conţinutul lor, aceste măsuri, având scopul de a asigura executarea documentului executoriu, reprezintă un spectru de interdicţii, ce grevează direct sau indirect patrimoniul debitorului, din care urmează a fi percepută datoria.

Din analiza supotului probator administrat la caz, Colegiul civil reține că de la intentarea procedurii de executare, executorul judecătoresc Stoian Grigore a întreprins acțiuni în vederea executării documentului executoriu, care însă nu sau soldat cu executarea efectivă a documentului executoriu, considerent din care, executorul

judecătoresc Grigore Stoian prin demersul înaintat a solicitat aplicarea interdicției de părăsire a hotarelor țării pe un termen de 6 luni în privința debitorului Mafteuța Iurie.

Totodată, deși executorului judecătoresc Stoian Grigore invocă că, debitorul des traversează hotarele țării, acesta nu a prezentat informație cu privire la faptul dacă debitorul Mafteuța Iurie se află pe teritoriul țării, în caz contrar aplicarea acestei măsuri de către instanța de judecată ar fi ineficientă.

Mai mult, Completul judiciar remarcă că nu poate identifica, iar executorul judecătoresc nu a invocat în demers – **legătura de cauzalitate între măsura solictată de a fi aplicată debitorului și scopul concret urmărit prin aceasta de către executor** – care ar facilita și eficientiza executarea reală a documentului executoriu.

Completul judiciar în mod prioritar va reține că, una din libertăţile fundamentale ale omului o constituie dreptul la libera circulaţie, garantat prin reglementările art. 27 din Constituţie. În accepțiunea articolului menţionat, statul instituie garanții ce asigură dreptul cetățenilor de a-şi stabili domiciliul sau reşedinţa în orice localitate din ţară, de a ieşi, de a emigra şi de a reveni în ţară. Această normă constituţională este dezvoltată în Legea nr.269 din 9 noiembrie 1994 cu privire la ieşirea şi intrarea în Republica Moldova. În plan internaţional, dreptul la libera circulaţie este ocrotit, *inter alia*, de articolul 13 paragraful 2 din Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, articolul 12 din Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice, precum și de articolul 2 din Protocolul nr.4 la Convenţia Europeană.

Totodată instanța de recurs subliniază că, în virtutea prevederilor coroborate ale articolului 19 şi articolului 27 din Constituţie, tuturor cetăţenilor, cetăţenilor străini, apatrizilor, refugiaţilor şi beneficiarilor de protecţie umanitară le este garantat dreptul la libera circulaţie în interiorul statului, cât şi dreptul de a ieşi din ţară.

Astfel, se reţine că libertatea de circulaţie are în vedere două situaţii: *primo* – priveşte libertatea de circulaţie a persoanei aflată legal pe teritoriul unui stat, adică înăuntrul acestui teritoriu, adică în cadru intrastatal; *secundo* – consacră libertatea de a circula între state, într-un cadru interstatal. Cu toate acestea, dreptul persoanei la libera circulaţie, protejat de prevederile articolului 27 din Constituţie şi de instrumentele internaţionale, nu face parte din categoria drepturilor absolute, a căror restrângere se exclude. Acest drept poate fi restrâns, exercitarea lui impunând respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

În corespundere cu articolul 54 alin.(2) din Constituţie, exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supusă altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene, orice măsură de restricționare a dreptului la libera circulație trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească unul dintre scopurile legitime, să asigure un echilibru adecvat între interesul public și drepturile individuale şi să fie necesară într-o societate democratică (Riener v. Bulgaria, hotărârea

din 23 mai 2006, §109; Ignatov v. Bulgaria, hotărârea din 2 iulie 2009, §32; Gochev v. Bulgaria, hotărârea din 26 noiembrie 2009, §44; Khlyustov v. Federația Rusă, hotărârea din 11 iulie 2013, §65).

Analizând lucrările dosarului în raport cu normele legale citate mai sus, Colegiul civil conchide că demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de părăsire a țării pe numele debitorului Mafteuța Iurie este unul de blanchetă, nu conține nici o motivare concretă, motiv din care este apreciat de Completul judiciar ca fiind vădit neîntemeiat, respectiv corect a fost respins de instanța de fond. Or, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, în contextul unor litigii având ca subiect ingerinţa în dreptul de a părăsi ţara, măsura de restricţionare a trecerii frontierei de stat impuse unei persoane debitoare, ar putea fi dispusă în cazul în care este necesară protejarea drepturilor altor persoane, şi anume protejarea drepturilor şi intereselor legitime ale creditorilor ce dispun de un titlu executoriu.

În același timp, în speţa Reiner contra Bulgariei (nr. 46343/99 din 23 mai 2006) Curtea Europeană a estimat că „... potrivit principiului proporţionalităţii, restricţia dreptului de a părăsi ţara sa din cauza unei datorii neachitate nu poate fi justificată decât în măsura în care urmăreşte scopul perceperei datoriei, iar faptul că debitorul părăseşte ţara ar putea compromite şansele de a percepe suma în cauză”.

Conform constatărilor Curţii Europene, măsura restrictivă trebuie să fie prevăzută expres de lege, să aibă la origine un temei legal şi să fie aplicată doar după expirarea termenului de executare benevolă a titlului executoriu şi după întreprinderea unor eforturi rezonabile pentru a percepe datoria prin alte mijloace, astfel, încât restricţia să fie o ultimă soluţie de natură a influenţa conduita şi responsabilitatea debitorilor pentru executarea titlurilor executorii.

În lumina celor expuse, Completul judiciar constată că, demersul executorului judecătoresc nu se încadrează în prevederile art.22 alin.(1) lit.x) Codului de executare, ori conform legii interdicţia de a părăsi ţara se aplică debitorului în cazul în care plecarea acestuia ar face imposibilă sau dificilă executarea hotărîrii judecătoreşti, iar în acest sens demersul executorului judecătoresc nu conţine nici o argumentare.

În condițiile analizate mai sus, pretinsa eschivare a debitorului invocată de executorul judecătoresc în demersul înaintat, nu constituie temeiul de drept prevăzut de art.22 alin.(1) lit.x) Codului de executare, pentru aplicarea debitorului interdicţiei de a părăsi ţara temporar, ori această lege stabilește alte criterii pentru aplicarea măsurii solicitate.

Mai mult, instanța de recurs constată că, potrivit înscrisurilor anexate la demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore, creditorul nu a depus în cadrul procedurii de executare o cerere privind aplicarea interdicției de a părăsi țara în privința debitorului Mafteuța Iurie. Or, potrivit prevederilor art. 22 alin. (1), lit. x) Cod de Executare, executorul este în drept să solicite instanţei judecătoreşti, **la cererea creditorului**, aplicarea faţă de debitor a interdicţiei de a părăsi ţara.

În atare circumstanțe, Colegiul reiterează că demersul a fost înaintat și cu încălcarea normei legale aplicabile, deoarece lipsește cererea creditorului în acest sens.

Astfel, în opinia Completului judiciar, la caz aplicarea arbitrară a interdicției temporare de a părăsi țara debitorului reprezintă limitarea dreptului acestuia la circulația liberă în spațiu, însă care de fapt nu poate să aducă la realizarea executării reale a documentului executoriu, fără ca de către executorul judecătoresc să fie întreprinse periodic acțiuni reale de urmărirea bunurilor debitorului.

Pe cale de consecinţă, Completul judiciar concluzionează că argumentele recurentului reflectate în conţinutul cererii de recurs – sunt declarative, de blanchetă, lipsite de substanță juridică obiectivă - având la bază o interpretare subiectiv-eronată a prevederilor normelor materiale. Or recurentul exprimându-și dezacordul său faţă de încheierea contestată, nu a prezentat instanţei de recurs argumente care ar răsturna suficient de eficient concluziile instanţei de fond, or circumstanţele elucidate supra, raportate la normele codului de procedură – au fost identificate de instanţa de fond la adoptarea unei încheieri legale şi întemeiate, temei ce instituie necesitatea respingerii integrale a cererii de recurs formulată de executorul judecătoresc Stoian Grigore.

În acest sens, Completul reaminteşte că, prin prisma jurisprudenţei CEDO, „... art. 6 paragraf. 1 al Convenţiei nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsită de şanse de succes. (cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995)”

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) şi art. 426 CPC RM, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Chişinău

D e c i d e:

Recursul declarat de executorul judecătoresc Stoian Grigore - **se respinge.**

Se menţine încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul (Centru) din 23 ianuarie 2023, adoptată la demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore, privind aplicarea interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni în privința debitorului Mafteuța Iurie.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul Budăi Nelea

Judecătorii Dașchevici Grigore

Bostan Angela